

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

- ▶ Belirli bir malzeme ya da bileşen için **uygun tedarikçiyi seçmek başlı başına bir stratejik karar konusudur.**
- ▶ Her alanda pazarların gittikçe daha değişken bir yapıya bürünmesi, bu kararı da zorlaştırmaktadır.
- ▶ Tedarikçi seçimi ya da tedarikçiden vazgeçme, işletmenin genel stratejisi ve bu genel stratejinin içerisinde işletme bölümlerinin stratejileri ile uyumlu olarak verilmesi gereken bir karardır.
- ▶ Tedarikçi seçimi yalnızca geçmiş performans üzerinden değil, aynı zamanda gelecekte tedarikçiden beklenen beceriler de göz önünde bulundurularak yapılmalıdır.
- ▶ Tedarikçi seçimi işi öncelikli olarak olası tedarikçilerin belirlenmesinden başlar. Olası tedarikçilerin belirlenmesi için sektörel yayınlar, sanayi ve ticaret odaları, fuarlar, iş çevresinden referanslar gibi pek çok kaynak söz konusu olabilir.
- ▶ Olası tedarikçiler belirlendikten sonra bu tedarikçiler öznel ya da nesnel yöntemlerle değerlendirilip seçim yapılır. Öznel değerlendirmeler karar vericilerin (yöneticilerin) yargılarına bağlı iken nesnel değerlendirmelerde kantitatif araçlar kullanılır.

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

Kalite

Kalite, kullanıma uygunluk veya gereksinimlere uygunluktur. Tedarik zinciri kalite yönetimi (TZKY) müşteri memnuniyeti sağlamaya ve satışa ve üretime dönük bağlantıların meydana getirdiği fırsatları güçlendiren ve performans iyileştirmeye yönelik bir yaklaşımdır.

TZKY temel amacı müşterilere en iyi kalitedeki ürünleri sunabilmektedir. **Tüketiciler artık sadece fiyata değil kaliteye de önem vermektedir.** Bu yüzden firmalar rekabet edebilmek için ürün kalitesine önem vermektedirler. Müşteri odaklı düşünme bir firmanın müşteri ihtiyaçlarını karşılayabilmek için sürekli gelişmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla güvenilir bir kalite güvence sistemi sürekli kalite iyileştirme faaliyetlerine ve uluslararası sertifikalara sahip olmaya devam edeceklerdir.

Giderek artan rekabetçi küresel pazarlamalar karşı karşıya kalan imalatçı firmalar rekabette ayakta kalabilmelerinin yollarını aramaktadırlar. Tedarikçi kalitesini yönetebilmek kaynak bulma , tedarikçi değerler tedarikçi performansı bunlar rekabet avantajı sağlamaktadır. Satın alınan malların kalitesi hem malı hem de zamanında teslim edilmesi gerekir. **Tedarikçilerle yapılan stratejik iş birliği tedarikçi kalitesini olumlu yönde etkiler.** Yapılan iş birliği sosyal bağları güçlendirecek ve ortakları arasında rekabeti azaltacaktır. Bu tarz kalite odaklı iş birliği müşteri memnuniyetine katkı da sağlayacaktır. Çünkü **kalite odaklı tedarikçiler, yeni ürün geliştirme açısından rekabet avantajı sağlayabilir. Böylece müşteri memnuniyeti ve pazar performansı artırabilirler.**

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

Maliyet

Tedarik zinciri maliyetleri depolama, taşıma, envanter ve elleçleme ve bakım maliyetleri olarak ifade edilir. Firmalar satış karlarını maksimize etmeleri için bu maliyetleri minimize etmesi gerekir. Bir tedarikçinin maliyet yapısını anlamak , bir alıcının bir tedarikçinin bir ürünü ne kadar verimli üretebileceğini belirlemesine yardımcı olmaktadır. Yapılacak bir maliyet analizi , ayrıca potansiyel maliyet iyileştirme alanlarını tespit etmeye yardımcı olmaktadır. Doğru tedarikçileri vermek maliyeti düşürmekte ve alıcılara pazarlarda daha iyi olanaklar sağlamaktadır.

Teslimat Hızı ve Güvenilirliği

Teslimat süresi bir siparişin verilmesinden başlayarak ürünün müşteriye gönderilmesine kadar geçen ortalama fiili süredir. Teslimat süresi müşteri taleplerini etkilemektedir. Günümüzde ürünleri en uygun fiyata ve söz verilen teslimat süresinde tedarik etmek ve iletmek müşteri memnuniyetini artırmakta önemli bir etkenidir. İnsanlar beklemekte sabırsız oldukları için teslimat süresinin ne kadar kısa sürede gerçekleşmesi bir sonraki alışverişin olacağına işaret eder. Teslimat güvenilirliğinin önemi bir tedarikçinin seçim kriterleri olmasının bir çok nedeni vardır. çünkü teslimat güvenilirmez olduğunda üretimi geciktirmesinin ciddi ekonomik sonuçlara sebebiyet verebilir.

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

Güven

Firmaların birbirine olan güveni önemlidir. Güven tedarik zinciri ortakları arasında olumsuz sonuçların ortaya çıkmayacağı inancıdır. İki taraf arasında güven oluşturmak stratejik ortaklık için kritik ve zorunludur. Yüksek güven belirsizlik ve fırsatçılığa azaltmakta ve tedarik zinciri ilişkileri daha fazla bağlılığı teşvik etmektedir. Güven işbirliğine dayalı ve organizasyonlar arası ilişkilerin ve tedarik zinciri performansının başarısı için önemlidir.

Teknoloji Kullanımı

Rekabetçi bir ortamda var olmayı sürdürmek için firmalar süreçlerini hızlandırmak israfı azaltmak verimliliği artırmak ve daha iyi örgütlenebilirlik sağlamak için teknolojiye uyum sağlamak zorundadır. Firma bilgisinin etkin bir şekilde toplanmasını kullanılmasını kolaylaştırmak için bilgi teknolojileri bir kaynak olarak kullanmaya ve odaklanan stratejiler geliştirmeye başlamıştır. Bilgi teknoloji ve web tabanlı uygun tedarik zincirinin üretime ve satışa dönük üyeleri için talep seviyeleri ve maliyet azaltmada önemli bir etkidir. Bilgi teknolojileri zamanında doğru ve güvenilir bilgiler sağlayarak merkez firmadan ve iş ortaklarından daha iyi performans göstermektedir.

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

Esneklik

Çeşitlilik hareketlilik bir ürünün yapımından diğerinin yapımına geçme yeteneğidir. Stratejik esneklik firmanın rekabetçi avantajını geliştirmek ve sürdürmek için değişen rekabet koşullarına hızlı yanıt vermektir. Tedarik esnekliği alıcının kalite, zaman ve ürün karmaşıklığı açısından değişen özellikleri büyük tedarikçilerin ürünleri karşılama yeteneğidir. Ürün esnekliği bir tedarik zinciri fonksiyonu mevcut ürünlerin özelliklerini tamamında ve uygun maliyetli bir şekilde değiştirme veya yükseltme yeteneğidir. Teslimat esnekliği ürünlerin ham madde kaynaklarından tedarik zincirinin her aşaması zamanında ve uygun maliyetli bir şekilde dağıtma ve teslim etmektir. Müşteri gereksinimlerine göre hareket etmektir. Yüksek teslimat tedarikçilerin ürünlerin müşteriye doğru miktarda doğru zamanda doğru yerde teslim etmektir. Günümüz müşterileri teslimat süresi kalite kullanılabilirlik güvenilirlik ürün çeşitliliği ve hizmet açısından gittikçe daha fazla talepler olmaktadır. Bu nedenle tedarik zincirlerinin esnek olması önemli bir ihtiyaçtır. Esneklik stratejik ürün çeşitliliğini artırmakta müşteri ihtiyaçlarını cevap verme süresi azalmakta müşteri sadakatini artırmakta bir çok avantaj sağlamaktadır.

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

Çeviklik

Ürün hatları arasında hızlı geçit yapan ideal olarak müşteri talebine geçmek gerçek zamanlı yanıt veren bir sistemdir. Bir firmanın pazar hareketliliğine göre belirsizliklere zamanında ve etkili bir şekilde tepki vermesine olanak sağlayan üstün bir rekabet avantajı oluşturmaktadır. Çeviklik çevresel değişkenleri duyarlılığı artırmaktadır. Hızlı iki temel özellikleri birincisi , beklenmedik veya planlanmamış dış koşullara hızlı bir şekilde cevap verebilmek yeteneğine işaret eder ; ikinci özellik , bir tedarik zincirinin önemli derecede esneklik gösterebilme yeteneğinde yatmaktadır. Yani iş birliği içindeki örgütlerin yeniden yapılandırılarak yeteneklerini yeniden düzenleyerek stratejik hedefleri oluşturarak beklenen taleplere belirsizliklerine uyum sağlamaktır.

İşbirliği ve Entegrasyon

Tedarik zincirini oluşturan bütün halkaların işbirliği içerisinde olması ve birbirlerine entegre olması son derece önemlidir. Tedarik zinciri bağlantısı entegre bir iş sürecinin tedarik zincirindeki operasyonların bilgi teknolojisi ile planlanması ve gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir. Bir çok firma tedarik zinciri sürecini yapılandırarak ve yöneterek önemli bir rekabetçi avantaj sağlamaktadır. Gelen giden malların bilgi akışını kolaylaştırmak için tedarikçiler , iç süreçler ve müşteriler arası bağlantıya ihtiyaç duyulmaktadır.

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

İnovasyon

Mevcut faaliyetlerine yeni veya geliştirilmiş ürünün hizmet ve süreç faaliyetlerini kullanım olarak tanımlanmaktadır. Müşteri ihtiyaçlarına yönelik çözümler sağlamak ve yeni teknoloji kullanarak belirsizliklere başa çıkmaktır. Tedarikçilerle işbirliği pazara daha kısa sürede erişme ürün kalitesini artırmasına ve geliştirme maliyetlerinin düşmesine katkı sağlar. Bu nedenle firmalar kendi tedarikçilerini inovasyonunu potansiyelini artırma gayreti içerisinde olurlar. Tedarikçinin yeni ürün geliştirmeye katılımı firmalar arası iş birliği yoluyla başarılı inovasyonun arkasındaki önemli bir faktör olarak görülür. İnovasyon ortaklığına doğru tedarikçi tutum ve davranışları ve tedarikçilerin inovasyon ortaklığı davranışı tedarikçi ile alıcı arasındaki karşılıklı bağlılık dinamiklerine bağlıdır.

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

Çevrecilik

Küresel ısınma gibi çevresel faktörlere firmaların duyarlı olması gerekmektedir. Günümüzde artık çevresel sorunlar konusunun ilgili alanına girmektedir. Bunun için kamu bilinci oluşturulması firmalara yeşil alan faaliyetleri ile ilgili belirli kısıtlamalar getirilmiştir. Firmalar yeşil tedarik seçim kriterlerine ağırlık vermesi geri dönüşümlü ürünler üretme bilinci ortaya çıkmıştır. Burada amaç çevreyi korumayı dünyayı daha yaşanılabilir bir yer haline getirmek için çaba harcamaktır. Çevre dostu malzemeler üretmek tedarik zinciri içindeki firmalar için oldukça önemlidir.

Yeşil tedarik zinciri yönetimi, enerji kaynaklarının tasarrufu, emisyonların azaltılması, atıkların elimine edilmesi veya azaltılması müşteriler için değer yaratma niyetinde kurumların iyileştirilmesi gibi tedarik zincirinin çevresel performansının artırılması pek çok avantaj sunmaktadır.

Kastamonu Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşletme Bölümü

10. Hafta

Konu: Tedarikçi Seçim Kriterleri

Yararlanılan Kaynaklar

- Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi (2013) Tedarik Zinciri Yönetimi, Eskişehir
- Blanchard D. (2017) Tedarik Zinciri Yönetimi En İyi Uygulamalar, Nobel Yayın, 2. Baskı, Ankara
- Chopra S. & Meindl P. (2017). Tedarik Zinciri Yönetimi, Nobel Yayın, 6. Baskı, Ankara
- Erdal M. Satın Alma ve Tedarik Zinciri Yönetimi. Beta Yayın, 4. Baskı, İstanbul
- Görçün Ö.M. (2016) Örnek Olay ve Uygulamalarla Tedarik Zinciri Yönetimi, Beta Yayın, 3. Baskı, İstanbul
- Keskin H. (2018) Lojistik Tedarik Zinciri Yönetimi, Nobel Yayın, 7. Baskı, Ankara
- Keskin H. (2016) Tedarik Zinciri Yönetimi, Nobel Yayın, 3. Baskı, Ankara
- Mutlu H.M. (2020) Tedarik Zinciri ve Lojistikte Güncel Konular ve Stratejik Yaklaşımlar, Ekin Yayınevi, 1. Baskı, Bursa
- Yıldız B. (2020) Tedarikçi Seçim Kriterleri. Eğitim Yayınevi, 1. Baskı, Konya